

Акімов Андрій Володимирович,

доктор філософії, викладач кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Запорізького національного університету, 69600, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 66,
<https://orcid.org/0009-0000-0445-7452>

Akimov Andrii Volodymyrovych,

Doctor of Philosophy, Lecturer at the Department of Business Administration and Management of Foreign Economic Activities of Zaporizhzhia National University, 69600, Zaporizhzhia, 66, Zhukovsky St,
<https://orcid.org/0009-0000-0445-7452>

РОЛЬ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ДОКТРИНІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ І ПРОЗОРОСТІ РОБОТИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ. МОДЕЛІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОДІЇ

Анотація. Мета статті полягає у дослідженні ролі Служби безпеки України у забезпеченні безпеки та прозорості у роботі органів державної влади. Для досягненні зазначеної мети були поставлені наступні завдання перед дослідженням: – проаналізувати роль служби безпеки України у системі органів забезпечення безпеки України; – дослідити механізми впливу Служби безпеки України на контроль за дотриманням прозорості у роботі органів публічної адміністрації; дослідити механізми впливу на забезпечення безпеки у роботі органів державної влади. **Методологія.** Під час дослідження використовувались загальнонаукові методи дослідження, зокрема аналіз, синтез, індукція та дедукція. **Наукова новизна.** Головною функцією всього державно-владного механізму є захист територіальної цілісності та суверенітету України. З функціональної точки зору, велика частка від всіх органів державної влади, так чи інакше, бере участь у забезпеченні такої функції. В статті досліджується механізми участі органів державної влади в забезпеченні не тільки територіальної цілісності, а також й безпеки самої діяльності публічної адміністрації. Надважливим залишається питанням забезпечення не тільки зовнішньої безпеки, але й внутрішньої. Саме внутрішня безпека дає можливість нормально функціонувати всім державним органам. В статті досліджується процес трансформації застарілої системи забезпечення безпеки в державі, а також причини такої діяльності. Для того щоб органи державної влади були здатні безпечно та прозоро здійснювати покладені на них функції, створюються додаткові заходи щодо контролю за їх діяльністю. В дослідженні звертається увага на важливість оперативних та ефективних управлінських рішень щодо недопущення порушення системи державного управління в умовах воєнного стану. Провідним органом в системі забезпечення безпеки держави є Служба безпеки України. В статті досліджується роль Служби безпеки України в забезпеченні безпеки та прозорості в роботі органів державної влади. В системі забезпечення прозорості у діяльності органів державної влади залишається чимало недоліків. В статті пропонується ряд актуальних причин неефективної взаємодії Служби безпеки України з органами державної влади щодо забезпечення їх безпеки та прозорої діяльності. В статті досліджується питання забезпечення прозорості органами державної влади під час виконання покладених на них завдань. Робота Служби безпеки України щодо контролю за прозорою діяльністю органів державної влади має багато спільного із забезпеченням безпеки у їх діяльності. В статті досліджується у чому різниця між зазначеними категоріями, і як це впливає на забезпечення нормальної діяльності всього державно-владного механізму. Звертається увага на важливість забезпечення безпеки в державі, яка впливає на всю державну систему, у тому числі й на роботу органів публічної адміністрації. **Висновки.** На сьогоднішній день, питання забезпечення безпеки в діяльності органів державної влади залишається вкрай актуальним для України. Одним із ключових органів в системі державного управління у даному векторі діяльності залишається Служба безпеки України.

Ключові слова: безпека, прозорість, державне управління, публічна адміністрація, державний орган, Служба безпеки України, управлінські рішення.

THE ROLE OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE IN THE DOCTRINE OF ENSURING SECURITY AND TRANSPARENCY OF THE WORK OF PUBLIC AUTHORITY BODIES OF UKRAINE. MODELS AND PERSPECTIVES OF INTERACTION

Abstract. The purpose of the article is to study the role of the Security Service of Ukraine in ensuring security and transparency in the work of state authorities. To achieve the specified goal, the following tasks were set before the research: – to analyze the role of the security service of Ukraine in the system of security agencies of Ukraine; – to investigate the mechanisms of the influence of the Security Service of Ukraine on monitoring compliance with transparency in the work of public administration bodies; to investigate the mechanisms of influence on ensuring safety in the work of state authorities. **Methodology.** During the research, general scientific research methods were used, including analysis, synthesis, induction and deduction. **Scientific novelty.** The main function of the entire state-authority mechanism is to protect the territorial integrity and sovereignty of Ukraine. From a functional point of view, a large share of all state authorities, in one way or another, take part in providing such a function. The article examines the mechanisms of participation of state authorities in ensuring not only territorial integrity, but also the security of the public administration itself. The issue of ensuring not only external security, but also internal security remains crucial. It is internal security that makes it possible for all state bodies to function normally. The article examines the process of transformation of the outdated security system in the state, as well as the reasons for such activity. In order for state authorities to be able to safely and transparently perform the functions assigned to them, additional measures are being created to control their activities. The study draws attention to the importance of operational and effective management decisions to prevent violations of the state administration system in the conditions of martial law. The leading body in the state security system is the Security Service of Ukraine. The article examines the role of the Security Service of Ukraine in ensuring security and transparency in the work of state authorities. There are still many shortcomings in the system of ensuring transparency in the activities of state authorities. The article offers a number of actual reasons for the ineffective interaction of the Security Service of Ukraine with state authorities in ensuring their security and transparent activities. The article examines the issue of ensuring transparency by state authorities during the performance of the tasks assigned to them. The work of the Security Service of Ukraine on monitoring the transparent activities of state authorities has a lot in common with ensuring security in their activities. The article examines what the difference between the specified categories is, and how it affects ensuring the normal operation of the entire state-authority mechanism. Attention is drawn to the importance of ensuring security in the state, which affects the entire state system, including the work of public administration bodies. **Conclusions.** To date, the issue of ensuring security in the activities of state authorities remains extremely relevant for Ukraine. The Security Service of Ukraine remains one of the key bodies in the state administration system in this vector of activity.

Key words: security, transparency, public administration, state authority, state body, Security Service of Ukraine, management decisions.

Вступ. На сьогоднішній день питання забезпечення безпеки та прозорості в роботі органів державної влади набуває все більшого значення. Саме за останні декілька років, починаючи з 2014 року, питання забезпечення стабільності роботи органів публічної адміністрації в нашій державі стало головним фактором в діяльності всього державного управління. Збройна агресія зі сторони РФ проти України стала каталізатором проблем в нормальній роботі всіх державних органів. Активний розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій спричинив і інші загрози, що безпосередньо впливають на стабільність роботи органів державної влади. Служба безпеки України щодня здійснює покладені на неї функції, зокрема й забезпечення безпеки та прозорості в роботі публічної адміністрації. Про-

відною функцією держави є захист територіальної цілісності та суверенітету України, що функціонально виконує велика частка від всіх органів державної влади, у тому числі й Служба безпеки України. Важливим залишається питання забезпечення не тільки зовнішньої безпеки, але й внутрішньої, оскільки саме від останньої залежить нормальна діяльність публічної адміністрації, а саме оперативні та ефективні рішення у разі виникнення потенційної та реальної загрози для держави. Тим не менш, сьогодні залишається велика кількість прогалин у координації діяльності Служби безпеки України з іншими органами державної влади, зокрема відсутність законодавчого закріплення та застарілих методів взаємозв'язку. Дослідженням питання діяльності Служби безпеки України займалися

чимало провідних вчених. Однак, питання щодо аналізу ролі Служби безпеки України у забезпеченні безпеки та прозорості в роботі органів державної влади залишається актуальним та відносно новим для доктринального поля. Варто визначити наукові доробки наступних вчених: О.Ф. Андрійка, Ю.П. Битяка, В.П. Горбулін, С.М. Гусарова, Р.А. Калюжного, Л.В. Ковалюк, Г.О. Пономаренка, В.І. Шакуна та багато інших. Оскільки дана тематика залишається вкрай актуальною в нашій державі, пропонується провести обране дослідження.

Загальна характеристика ролі служби безпеки України в доктрині безпеки України. За останній час питання забезпечення стабільності роботи органів публічної адміністрації в нашій державі набуває одного із найважливіших аспектів діяльності всього державно-владного механізму. Однією із передумов стала агресія зі сторони РФ проти нашої держави, причому не тільки в розумінні збройної агресії, але й інформаційного впливу на велику кількість профільних органів в державі. До того ж, з активним розвитком інформаційно-телекомунікаційних технологій виникають і інші загрози, що впливають на стабільну роботу органів державної влади, зокрема розвиток кібернетичних та інформаційно-соціальних основ впливу на державний механізм. Однією із ключових функцій держави є захист територіальної цілісності та суверенітету України, що функціонально виконує велика частка від всіх органів державної влади. Однак, не менш важливим залишається питання забезпечення не тільки зовнішньої безпеки, але й внутрішньої, оскільки саме від останньої залежить нормальна діяльність публічної адміністрації, а саме оперативні та ефективні рішення у разі виникнення потенційної та реальної загроз для держави. Для того щоб органи державної влади були здатні безпечно та прозоро здійснювати покладені на них функції, створюються додаткові заходи щодо контролю за їх діяльністю. Одним із ключових органів в системі забезпечення безпеки держави є Служба безпеки України. Що стосується правового регулювання діяльності даного органу, то на сьогодні існує багато профільних нормативно-правових актів щодо регламентації діяльності даного органу. Проаналізувавши Закон України «Про службу безпеки України» можна дійти до висновку, що головними завданнями діяльності органу є забезпечення територіальної цілісності, економічного, науково-технічного і оборонного потенціалів України, законних інтересів держави та прав громадян, запобігання розві-

дувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань з боку окремих організацій, груп та осіб, попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України (Верховна Рада, 2015). Для державного управління, виконання таких завдань є надважливим моментом у діяльності всієї системи публічної адміністрації. Варто зауважити, що Служба безпеки України має чимало функцій, зокрема, здійснення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності, боротьба із розвідувально-підривною діяльністю іноземних держав, забезпечення державної таємниці, боротьба з корупцією і організованою злочинністю, боротьба з іншими протиправними діями, що безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України (Беляков, 2018, рр. 15-16). У розрізі питання про забезпечення безпеки і прозорості роботи органів державної влади, саме ці функції є ключовими. В такому випадку, діяльність Служби безпеки України стає гарантом нормальної діяльності всієї системи державного управління.

Тим не менш, з юридичної точки зору, дане питання не регулюється у повній мірі, що додає складності щодо контролю та забезпечення безпеки при роботі органів державної влади. Для ефективного здійснення покладених функцій на державні органи необхідний синтез діяльності зі Службою безпеки України. З доктринальної точки зору, дане питання також не має комплексного аналізу, оскільки є відносно новим для нашої держави. Пропонується розділити діяльність Служби безпеки України при взаємодії з іншими державними органами на дві групи. Перша з них – це питання забезпечення контролю щодо прозорості у діяльності профільних органів, друга – це забезпечення безпеки у роботі таких органів (Носач, 2017, рр. 72-78). Що стосується першої групи, то зазвичай, її можна класифікувати на дві підгрупи, а саме зовнішня і внутрішня діяльність. Під зовнішньою діяльністю слід розуміти контроль внутрішньосистемної організації роботи державних органів щодо забезпечення належної організації й діяльності органів державної влади. Прозорість у роботі державних органів відносно нова тенденція, яка активна почала поширюватись після процедури очищення влади у 2014 році. Сьогодні ж, в умовах воєнного стану даний аспект має неухильно дотримуватись зі сторони публічних орга-

нів. Для належної реалізації такого принципу зі сторони держави здійснюються відповідні заходи, зокрема можливість для громадянського суспільства спостерігати за діяльністю та прийнятими рішеннями органами державної влади, що знижує можливість зловживання службовим становищем та корупційних факторів [Бітяк, 2015, pp. 81-82]. До того ж, прозорість у діяльності органів публічної адміністрації є одним із ключових принципів діяльності країн ЄС. А отже, забезпечення цього заходу є вкрай важливим для України в аспекті підвищення рівня міжнародного співробітництва з міжнародною спільнотою та продовження руху у ЄС. Служба безпеки України також відіграє важливу роль у дотриманні такого принципу, зокрема шляхом вияву загрози для безпеки держави у разі порушення прозорості діяльності органів. На сьогоднішній день, обмеження щодо застосування прозорості в органів державної влади має лише обмежена кількість державних органів і тільки в силу зберігання державної таємниці, проведення відповідних безпекових заходів, розвідувальної та контррозвідувальної діяльності (Баранецький, 2015, pp. 22-27). Що стосується внутрішньої діяльності, то вона має виключно допоміжне значення і допомагає з організацією самої роботи органів державної влади. Найчастіше, це торкається питання доступу органів державної влади та їх службових осіб до державної таємниці, тобто недопущення поширення такої інформації за межі компетентних осіб. До того ж, Служба безпеки України має здійснювати всі необхідні заходи щодо координації діяльності органів державної влади з іншими безпековими органами через захищені канали зв'язку. Однак, внутрішня діяльність Служби безпеки України щодо контролю за прозорою діяльністю органів державної влади має багато спільного із забезпеченням безпеки у їх діяльності, але різниця полягає в тому, що акцент на забезпечення прозорості у діяльності таких органів ставиться на недопущення зловживанням наданою компетенцією самими суб'єктами владних повноважень, а у питанні забезпечення безпеки, головним пріоритетом залишається нівелювання зовнішніх загроз. Варто зауважити, що участь Служби безпеки України щодо підтримки прозорості у діяльності органів державної влади, зазвичай, не передбачає залучення повністю нових заходів щодо виявлення порушення даного принципу, натомість, діяльність такого безпекового органу спрямовується на оперативне реагування, запобігання та виправлення порушень у діяльності інших органів державної влади (Горбулін,

2009, pp. 72). З точки зору державного механізму, Служба безпеки України володіє достатнім адміністративно-правовим арсеналом для недопущення порушення принципу прозорості у діяльності органів державної влади, передусім, в органах публічної влади з силовими структурами. Запобігання та виявлення корупційних ризиків, порушень інтересів держави в аспекті основ національної безпеки, охорона державної таємниці та подібні функції залишаються головними завданнями діяльності Служби безпеки України, у тому числі й при пошуку причини порушення прозорості у діяльності інших суб'єктів публічної адміністрації.

Другим напрямком діяльності Служби безпеки України є забезпечення безпеки у діяльності державних органів влади. По-перше, безпека у діяльності державної влади є ключовим фактором нормальної діяльності всього державно-владного механізму держави, особливо в умовах воєнного стану. По-друге, забезпечення безпеки часто вимагає силового втручання щодо попередження чи припинення діяльності, що безпосередньо загрожує діяльності публічної адміністрації. Саме тому, подібна функція щодо захисту нормальної роботи профільних органів лежить на Службі безпеки України (Фліпа, 2006; Флурі, 2006; Вітлем, 2006; pp. 283). Актуальна доктрина забезпечення безпеки у діяльності органів державної влади постала перед Україною внаслідок агресії зі сторони РФ на початку 2014 року. Фактично, саме через порушення безпеки у діяльності органів публічної влади на АР Крим, виникла глобальніша проблема з окупацією частини території. Більше того, саме така ж ситуація виникла і на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей, де втручання представників іншої держави прискорило антиукраїнську програму для окупації території. Забезпечення безпеки у діяльності органів державної влади є широким питанням, оскільки охоплює велику кількість потенційних ризиків, зокрема є запобігання сепаратизму в органах державної влади, виявлення корупційних ризиків, державна зрада, шпигунство та багато інших правопорушень, що найбільше загрожують територіальній цілісності та суверенітету України (Гаруст, 2019, pp 123.-127).

Особливості участі Служби безпеки України в доктрині безпеки України. Внаслідок повномасштабного вторгнення на територію України, питання забезпечення безпеки в органах державної влади залишається провідним для Служби безпеки України. У разі порушення такої безпеки, держава ризикує

втратити вищу ланку державної влади, у тому числі з людьми, які є відомими на міжнародній арені та мають відповідну репутацію для захисту Україною власних національних та міжнародних інтересів під час міжнародного співробітництва. До того ж, великого значення набуває контррозвідувальна діяльність в органах державної влади. Під час здійснення державно-владних функцій використовується інформація, що може мати ключове значення у критичних сферах державної структури, як наприклад оборона, енергетика, економіка. В такому випадку, підвищується інтерес відповідних іноземних спецслужб до проведення підривної та шпигунської діяльності з метою отримання планів, показників та рішень керівництва держави. Запобігання, захист і забезпечення безпечної роботи органів державної влади передбачають залучення відповідних заходів зі сторони Служби безпеки України та безпосередню взаємодію з самими державними органами. Підвищується ризик порушення безпекової ситуації навколо публічних органів влади й економічною складовою, зокрема фінансовим забезпеченням ключових органів державної влади в умовах воєнного стану. Недостатність фінансування може спричинити розширення доступу до державної таємниці, передбачених заходів та управлінських рішень через обмеженість можливих дій профільних органів для захисту національних інтересів. У будь-якому випадку, доктрина забезпечення безпеки у діяльності органів державної влади постійно розвивається та адаптується до нових викликів, особливо в період збройного конфлікту. Вбачається на необхідне залучення додаткових заходів щодо запобігання та виявлення фактів порушення безпекової ситуації навколо органів державної влади, на кшталт проведення періодичних перевірок можливих зав'язків службових осіб з іноземними суб'єктами (Шоптенко, 2016, рр. 91-95). Не варто й нівелювати дотриманням демократичних основ діяльності державно-владного механізму. Служба безпеки України поряд з іншими органами державної влади мають проводити регулярні громадські заходи щодо контролю за діяльністю всієї публічної адміністрації. Це значно допоможе у питанні дотримання прозорості в діяльності органів публічної влади й зможе надати додаткові можливості у виявленні безпекових загроз на місцях.

Таким чином, слід виділити декілька актуальних причин неефективної взаємодії Служби без-

пеки України з органами державної влади щодо забезпечення їх безпеки та прозорої діяльності:

- неефективна діяльність трьох гілок влади щодо забезпечення взаємодії між Службою безпеки України та органами державної влади. Нелогічність та застарілість законодавчої бази не дають у повній мірі реалізовувати передбачені заходи щодо підвищення рівня координації між профільними органами. Через ту ж причину, судова гілка влади немає можливості у повній мірі захищати права та інтереси відповідних суб'єктів;

- неузгодженість між вищими органами влади стратегічного бачення забезпечення безпеки та прозорості в роботі органів державної влади. До того ж, мала частина висококваліфікованого кадрового ресурсу, внаслідок відсутності навчально-практичних заходів у таких органах;

- недосконалість законодавчого регулювання забезпечення внутрішньої безпеки в цілому. Внутрішня безпека України до 2014 року взагалі не здійснювала стратегії щодо свого розвитку і керувалася нормативною базою, яка не відповідала сучасним реаліям. В умовах повномасштабного вторгнення РФ до України, наша держава не мала можливості застосувати швидкі та ефективні управлінські рішення через відсутність програми реагування на такі дії зі сторони іншої держави (Гаруст, 2019, рр. 123-127). Органи державної влади не мали єдиного комплексного підходу до збереження безпекової ситуації навколо себе;

- відсутність єдиного комплексного підходу в системі органів державної влади щодо збереження балансу між інтересами держави та дотриманням прав і свобод громадян в умовах режиму воєнного стану. Оскільки наша держава вперше зустрілася з таким адміністративно-правовим режимом, виникли певні колізії між потребою та можливістю застосувати необхідний захід. Служба безпеки України також не у повній мірі могла реалізовувати покладені на неї функції держави щодо збереження безпеки в діяльності органів державної влади;

- доволі ефективне втручання іноземних спецслужб у діяльність Служби безпеки України та профільних органів державної влади. Це значно ускладнило завдання для Служби безпеки України щодо запобігання та вчасному виявленню загроз національній безпеці в цілому;

- недостатність фінансового забезпечення Служби безпеки України та відповідних органів державної влади, у тому числі нераціональне використання бюджетних коштів самими суб'єктами владних повноважень.

Висновки. На сьогоднішній день питання забезпечення безпеки в діяльності органів державної влади залишається вкрай актуальним для України. Одним із ключових органів в системі державного управління у даному векторі діяльності залишається Служба безпеки України. Діяльність даного органу при взаємодії з іншими державними органами умовно можна поділити на дві групи. Перша група стосується питання забезпечення контролю щодо прозорості у діяльності профільних органів, друга торкається забезпечення безпеки у роботі таких органів. Всі дві групи надзвичайно важливі для державно-владного механізму, проте в умовах воєнного стану аспект безпеки відіграє провідну роль. Для забезпечення безпеки і прозорості роботи органів державної влади функції Служби безпеки України є ключовими для збереження нормальної роботи державних структур, а тому діяльність цього органу стає гарантом нормальної діяльності всієї системи державного управління. Зараз для всієї системи безпеки на чолі зі Службою безпеки України надзвичайно важливо узгодити єдину стратегію забезпечення внутрішньої безпеки і керуватися нею, враховуючи нові виклики в умовах оборони територіальної цілісності та суверенітету. Враховуючи застарілість нормативної бази регулювання координації між Службою безпеки України та іншими державними органами, слід розширити компетенцію профільних безпекових органів в умовах воєнного стану задля збереження ефективної діяльності всього державного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ: _____

1. Закон України «Про Службу безпеки України» від 25.03.1992 р. № 2229–12, уред. від 28.12.2015 р.. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229> (дата звернення: 18.12.2023).
2. Беляков К.І. Законодавство в секторі інформаційної безпеки: технолого-правовий аналіз. Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави: зб. тез наук. доп. наук.-практ. конф. (Київ, 30 березня 2018 р.). Київ, 2018. С. 15–16.
3. Носач А.В. Форми взаємодії Служби безпеки України з органами державної влади та громадськістю у сфері протидії тероризму. Європейські перспективи. 2017. № 2. С. 72–78.
4. Бітяк Ю.П., Байдін Ю.В. Політика національної безпеки як передумова реалізації державного суверенітету України. Актуальні проблеми сучасного міжнародного права: зб. наук. ст. за матеріалами І Харк. міжнар.- прав. читань, присвяч. пам'яті проф. М.В. Яновського і В.С. Семєнова, Харків, 27 листоп. 2015 р. : у 2 ч. Харків, 2015. Ч. 1. С. 81–82. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/9792> (дата звернення: 18.12.2023).
5. Баранецький Р.Ф. Щодо статусу Служби безпеки України як органу державної влади. Юридична наука. 2015. № 2. С. 22–27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_2_5. (дата звернення: 18.12.2023.).
6. Горбулін В.П., Качинський А.Б. Засади національної безпеки України. Київ : Інтертехнологія, 2009. С. 272.
7. Розбудова безпеки і оборони. Збірка матеріалів щодо Плану партнерських дій із створення інститутів оборони і безпеки (PAP-DIB) / за ред. Філіпа Х. Флурі, Вітлема Ф. ван Ікелена, Женева – Київ, 2006. С. 383.
8. Гаруст Ю.В., Степановський В.С. Адміністративно-правовий статус Служби безпеки України як суб'єкта забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. № 1(26). С. 123–127.
9. Шоптенко С.С. Форми адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2016. № 5. С. 91–95
10. Гаруст Ю.В., Степановський В.С. Адміністративно-правовий статус Служби безпеки України як суб'єкта забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. № 1(26). С. 123–127.

REFERENCES: _____

1. Zakon Ukrainy «Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy» vid 25.03.1992 r. № 2229–12, ured. vid 28.12.2015 r.. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229 [in Ukrainian].
2. Bieliakov K.I. (2020). *Zakonodavstvo v sektori informatsiinoi bezpeky: tekhnoloho-pravovyi analiz. Aktualni problemy upravlinnia informatsiinoiu bezpekoiu derzhavy* [Legislation in the information security sector: technological and legal analysis. Actual problems of state information security management]. Kyiv: zb. tez nauk. dop. nauk.-prakt. Konf [in Ukrainian].
3. Nosach A.V. (2017). *Formy vzaiemodii Sluzhby bezpeky Ukrainy z orhanamy derzhavnoi vlady ta hromadskistiu u sferi protyidii teroryzmu* [Forms of interaction of the Security Service of Ukraine with state authorities and the public in the field of counter-terrorism]. Kyiv: Yevropeiski perspektyvy [in Ukrainian].
4. Bitiak Yu.P., & Baidin Yu.V. (2015). *Polityka natsionalnoi bezpeky yak peredumova realizatsii derzhavnogo suverenitetu Ukrainy* [National security policy as a prerequisite for the realization of state sovereignty of Ukraine]. Kharkiv: Aktualni problemy suchasnoho mizhnarodnoho prava: zb. nauk. st. za materialamy I Khark. mizhnar.- prav. chytan, prysviach. pamiati prof. M.V. Yanovskoho i V.S. Semenova. Retrieved from <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/9792> [in Ukrainian].
5. Baranetskyi R.F. (2015). *Shchodo statusu Sluzhby bezpeky Ukrainy yak orhanu derzhavnoi vlady* [Regarding the status of the Security Service of Ukraine as an organ of state power].

- ing the status of the Security Service of Ukraine as a state authority]. Kyiv: Yurydychna nauka. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2015_2_5 [in Ukrainian].
6. Horbulin V.P., & Kachynskyi A.B (2009). *Zasady natsionalnoi bezpeky Ukrainy* [Principles of national security of Ukraine.] Kyiv: Intertekhnolohiia [in Ukrainian].
 7. Filipa Kh., & Fluri, & F, Vitelma & van Iikelena. (2006). *Rozbudova bezpeky i oborony. Zbirka materialiv shchodo Planu partnerskykh dii iz stvorennia institutiv oborony i bezpeky (RAR-DIB)* [A collection of materials regarding the Plan of Partnership Actions on the Creation of Defense and Security Institutes]. Kyiv: Zheneva [in Ukrainian].
 8. Harust Yu.V., & Stepanovskiy V.S. (2019). *Administratyno-pravovyi status Sluzhby bezpeky Ukrainy yak subiekta zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky derzhavy* [The administrative and legal status of the Security Service of Ukraine as a subject of ensuring the financial and economic security of the state]. Kyiv: Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk [in Ukrainian].
 9. Shoptenko S.S. (2016). *Formy administratyvno-yurydyktsiinoi diialnosti pravookhoronnykh orhaniv* [Forms of administrative and jurisdictional activity of law enforcement agencies]. Kyiv: Aktualni problemy vitchyznianoï yurysprudentsii [in Ukrainian].
 10. Harust Yu.V., & Stepanovskiy V.S. (2019). *Administratyno-pravovyi status Sluzhby bezpeky Ukrainy yak subiekta zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky derzhavy* [The administrative and legal status of the Security Service of Ukraine as a subject of ensuring the financial and economic security of the state]. Kyiv: Prykarpatskyi yurydychnyi visnyk [in Ukrainian].